

## Poznámky

1) Jednací řád je procesní norma, je vydáván usnesením zastupitelstva, nejedná se o právní předpis obce.

2) Zvláštními zákony, které stanoví kompetence zastupitelstvu obce, jsou například:

zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích),

zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii,

zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů,

zákon č. 245/2006 Sb., o veřejných neziskových ústavních zdravotnických zařízeních a o změně některých zákonů,

zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů,

zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon),

zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

3) V praxi se setkáváme s označováním zastupitelstev jako „řádných“ – jsou-li uskutečněna v souladu se schváleným plánem, nebo jako „mimořádných“, uskuteční-li se mimo předem schválený plán. Taková označení však nedoporučujeme používat, neboť mohou vést k domněnce, že pro mimořádně mimo plán svolaná zastupitelstva platí jiná, mimořádná pravidla svolávání apod.

4) Nebude-li podmínka veřejnosti dodržena, bylo by zřejmě možné považovat usnesení na zastupitelstvu přijatá za neplatná.

V praxi se setkáváme s označováním zastupitelstev jako „veřejných“. Takové označení však nedoporučujeme používat, neboť ze zákona jsou veřejná všechna zasedání zastupitelstva obce. Užívání takového označení zasedání zastupitelstva může vést k domněnce, že vedle „veřejných“ zasedání se v obci uskutečňují i neveřejná zasedání zastupitelstva, tedy zasedání s vyloučením veřejnosti.

To však neznamená, že by se členové zastupitelstva obce nemohli scházet mimo v souladu se zákonem svolaná zasedání zastupitelstva, například na různých školeních, seminářích apod.; na takových jednáních však nemohou být zastupitelstvem přijímána žádná usnesení. Právě s ohledem na možné výkladové problémy v této věci nedoporučujeme používat pro taková neformální jednání členů zastupitelstva termín „neveřejné zasedání“, ale například „pracovní jednání“ apod.

5) V praxi se často setkáváme s námitkami občanů, že na zasedání zastupitelstva byl projednáván bod, který nebyl obsažen v návrhu programu zveřejněném na úřední desce. Je třeba zdůraznit, že podle § 93 odst. 1 zákona o obcích se zveřejňuje návrh programu jednání, a až na jednání samotném členové zastupitelstva schvalují vlastní pořad jednání, tzn. že zveřejněný

návrh programu může zastupitelstvo doplnit o další body, popřípadě některé body vypustit.

6) Zákon o obcích nespojuje s nezveřejněním informace nebo nedodržením doby zveřejnění neplatnost výsledků zasedání zastupitelstva; může však být namítáno porušení práva občana na včasné informování o konání zasedání zastupitelstva. Do stanovené doby zveřejnění doporučujeme nezapočítávat den vyvěšení informace a den konání zastupitelstva. Připomínáme, že podle zákona číslo 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, je obec povinna obsah úřední desky zveřejnit rovněž způsobem umožňujícím dálkový přístup.

7) Zákon o volbách do zastupitelstev obcí upravuje povinnost svolání zasedání zastupitelstva obce na výzvu ředitele krajského úřadu pro případ řešení neslučitelnosti funkcí u člena zastupitelstva obce.

8) V obcích, kde není volena rada, navrhuje program a plní dále uvedené úkoly rady starosta.

9) Tento bod se neuplatní v případě, že funkci rady plní starosta.

10) Výbory jsou iniciativními a kontrolními orgány zastupitelstva, ze své činnosti odpovídají pouze zastupitelstvu. Na druhou stranu rada připravuje návrh programu zasedání, měla by proto být informována o tom, že výbor bude zastupitelstvu předkládat k projednání určitou záležitost, aby daný bod mohla do návrhu programu zařadit.

11) Zásadně doporučujeme písemnou formu, z důvodu archivace, přípravy členů zastupitelstva na jednání, pro účely zápisu apod.

12) Lze stanovit formu předkládaných materiálů (elektronicky, písemně), příp. počet písemných výtisků (zpravidla podle počtu členů zastupitelstva + navíc pro potřebu úřadu, resp. občanů).

13) Setkali jsme se s tím, že přímo v budově obecního úřadu jsou pro členy zastupitelstva obce vytvořeny schránky, do kterých jsou jednotlivým členům zastupitelstva vkládány materiály pro zasedání zastupitelstva a jiné písemnosti určené členům zastupitelstva.

14) Může se jednat například o tajemníka obecního úřadu ve věcech patřících do jeho působnosti (schvalování veřejnoprávních smluv apod.).

15) Jde jen o návrh, složený z podnětů, které rada/starosta obdrží od členů zastupitelstva, předsedů výborů, občanů, příp. jiných subjektů, do doby zveřejnění informace o konání zasedání zastupitelstva. Navržený program může být dále změněn – viz komentář pod bodem 5 k čl. 3 odst. 3.

16) Povinnost schvalování programu zasedání zastupitelstva obce lze dovodit z § 95 odst. 1 zákona o obcích, „součástí zápisu ze zasedání je schválený pořad jednání zastupitelstva“.

17) Ve vztahu k řízení ustavujícího zasedání zastupitelstva obce má zákon o obcích speciální ustanovení – podle § 91 odst. 1 zákona ustavujícímu zasedání předsedá zpravidla nejstarší člen zastupitelstva obce do doby, než je zvolen starosta nebo místostarosta.

S ohledem na počet členů zastupitelstva obce a místní praxi se v některých obcích pro účely jednání zastupitelstva vytváří pracovní předsednictvo, které zpravidla tvoří členové rady a tajemník obecního úřadu.

18) I v případě náhradního zasedání musí být dodržena podmínka stanovená § 93 odst. 1 zákona o obcích, tzn. informování veřejnosti.

19) Podle § 97 zákona o obcích „Obec informuje občany o činnosti orgánů obce na zasedání zastupitelstva obce a dále jiným způsobem v místě obvyklém“.

20) Přesto, že se zákon o obcích o návrhové komisi nezmiňuje, řada zastupitelstev si návrhovou komisi pro přípravu návrhů usnesení zastupitelstva při zahájení svého zasedání zřizuje a volí její členy. Za členy návrhové komise jsou voleni zpravidla členové zastupitelstva, zapisovatelem návrhové komise se určuje zaměstnanec obce zařazený do obecního úřadu. Návrhová komise může mít následující úkoly:

a) sleduje průběh jednání zastupitelstva včetně průběhu hlasování k jednotlivým bodům pořadu jednání a na závěr celého zasedání zastupitelstva sdělí výsledek své činnosti (takto je formulován i čl. 7 odst. 5 jednacího řádu), nebo

b) sleduje průběh jednání zastupitelstva a na závěr každého bodu k němu předloží návrh na usnesení, nebo

c) na závěr jednání předloží „souhrnný návrh usnesení zastupitelstva“ k jednotlivým bodům projednaným na zasedání zastupitelstva, o kterém se hlasuje v celku. Zde však mohou nastat komplikace, některé již projednané a uzavřené body se mohou opět otevřít. Proto se tento způsob přijímání usnesení nedoporučuje.

21) Zákon nestanoví, kolik má být určeno ověřovatelů zápisu, z dikce ustanovení § 95 odst. 1 zákona o obcích „zápis podepisují .... určení ověřovatelé“ lze však dovodit, že by měli být minimálně 2.

22) Otázkou je, jak postupovat v případě, že zastupitelstvo o pozastaveném usnesení rady na svém nejbližším zasedání nerozhodne, tzn. nepřijme v této věci žádné usnesení. Stávající zákon o obcích tento případ výslovně neřeší, za této situace jsme toho názoru, že pokud zastupitelstvo na svém nejbližším zasedání po pozastavení účinnosti usnesení rady starostou usnesením výslovně nerozhodne o zrušení usnesení, opatření starosty o pozastavení účinnosti tohoto usnesení pozbývá platnosti a usnesení je tak možné vykonat. Doplňujeme, že zastupitelstvo obce má možnost dotčené usnesení rady obce pouze zrušit, nemůže usnesení změnit, a nahrazovat tak rozhodnutí rady.

23) Tajemník obecního úřadu se podle § 110 odst. 5 zákona o obcích účastní zasedání zastupitelstva obce s hlasem poradním.

24) K hlasování lze použít rovněž elektronického hlasovacího zařízení, v takovém případě se doporučuje v jednacím řádu tuto variantu upravit. V případě tajné volby se doporučuje schválit volební řád, který bude podrobnosti organizace tajné volby upravovat.

25) Usnesení je platné a účinné okamžikem jeho přijetí, není-li v usnesení stanovena pozdější účinnost. V praxi se lze ještě stále setkat s tím, že usnesení, pro jejichž přijetí nehlasovala nadpoloviční většina členů

zastupitelstva, jsou automaticky překlápěna do negativního znění (zastupitelstvo například hlasovalo o návrhu na schválení prodeje nemovitosti, pro přijetí usnesení nehlasovala nadpoloviční většina členů zastupitelstva, do zápisu však bylo uvedeno, že bylo přijato usnesení, kterým zastupitelstvo neschválilo prodej). Usnesení není přijato, nehlasovala-li pro něj nadpoloviční většina všech členů zastupitelstva.

26) Tento postup se uplatní v případě, že se v obci usnesení zastupitelstva vyhotovují v samostatném výtisku (viz čl. 15 odst. 6 jednacího řádu). V praxi se takový postup velmi osvědčil, usnadňuje např. zpětné dohledávání toho, zda se určitou záležitostí zastupitelstvo zabývalo.

27) Nastavení pravidel pro řádný a nerušený průběh jednání zastupitelstva je velmi důležité, usnadňuje průběh jednání a pozici předsedajícího. Lze tak např. stanovit maximální dobu jednotlivých vystoupení, zákaz používání mobilních telefonů po dobu jednání apod.

28) V praxi může nastat situace, že zastupitelstvo obce v úvodu neschválí pořad svého jednání, nemá tedy o čem jednat. I za této situace by však podle našeho právního názoru mělo zastupitelstvo projednat ty body, jejichž projednání ukládá zákon (například podle § 95 odst. 2 zákona o obcích o námitkách člena zastupitelstva obce proti zápisu má rozhodnout nejbližší zasedání zastupitelstva obce; podle § 55 odst. 4 zákona o volbách do zastupitelstev obcí zastupitelstvo na nejbližším zasedání rozhoduje o vyslovení zániku mandátu z důvodů stanovených zákonem – neslučitelnost funkcí u člena zastupitelstva, ztráta volitelnosti, odsouzení k nepodmíněnému trestu odnětí svobody).

29) Obdobně by bylo do jednacího řádu vhodné zařadit ustanovení týkající se vydávání nařízení, v případě, že se v obci nevolí rada, a zastupitelstvu je tak vyhrazeno rozhodování o vydání nařízení obce.

30) V návaznosti na jednací řád a při respektování jeho ustanovení se doporučuje stanovit pravidla pro zpracování a předkládání materiálů pro zasedání zastupitelstva (a obdobně pro schůzi rady) obecním úřadem. V praxi se osvědčilo vydání takových pravidel formou vnitřního předpisu, závazného pro všechny zaměstnance obce. Takový vnitřní předpis může vydat rada, tajemník obecního úřadu, je-li funkce zřízena, popř. starosta. Je vhodné, aby vydání takového vnitřního předpisu, resp. stanovení pravidel pro zpracovávání a předkládání materiálů, uložilo zastupitelstvo současně se schválením jednacího řádu.

31) Vedle zápisu se v mnoha obcích z průběhu zasedání pořizuje také zvukový záznam, který zpravidla slouží jako podklad pro zpracování písemného zápisu a nebo při rozhodování o námitkách členů zastupitelstva. Při používání systému elektronického hlasovacího zařízení lze tisknout a jako přílohu k zápisu dokládat protokol o každém hlasování.

32) Zákon vyžaduje pouze uvedení počtu přítomných členů zastupitelstva, pořizování listiny přítomných se však v praxi osvědčilo.

33) Náležitosti uvedené pod písm. d), f), h) a k) jsou stanoveny § 95 odst. 1 zákona o obcích, požadavek na uvedení data pořízení zápisu lze dovodit z

ustanovení § 95 odst. 2 zákona o obcích, aby bylo možné dokladovat dodržení lhůty stanovené k pořízení zápisu, uvedení skutečnosti pod písm. i) ukládá § 8 odst. 2 zákona o střetu zájmů.

34) Přestože zákon o obcích takovou povinnost neukládá, běžnou praxí se stává, že se zápis ze zasedání zveřejňuje na úřední desce nebo na webových stránkách obce. Pokud se tak obec rozhodne (nad rámec zákonné povinnosti) postupovat, neměla by opomíjet ochranu případných osobních údajů v zápise uváděných. Obec by proto měla před zveřejněním zápisů obsahujících osobní údaje tyto plně anonymizovat, tzn. z textu zveřejněného zápisu je odstranit, případně jejich rozsah omezit. Anonymizace se provádí u dokumentů, které jsou k dispozici v elektronické podobě, zpravidla vypuštěním příslušného textu a jeho nahrazením určitými symboly (např. hvězdičkami, vytečkováním), v ostatních případech znečitelněním příslušného textu (začerněním apod.). V případě, že k anonymizaci (omezení zveřejňovaných údajů) dojde, je vhodné, aby k takto upravenému textu zápisu byla připojena informace o tom, že s ohledem na ochranu osobních údajů byl v souladu se zákonem na ochranu osobních údajů text zveřejňovaného zápisu upraven.

35) Přestože zákon o obcích takovou povinnost neukládá, běžnou praxí se stává, že se usnesení ze zasedání zveřejňuje na úřední desce nebo na webových stránkách obce. Ve vztahu k ochraně osobních údajů platí komentář pod bodem 34 k čl. 15 odst. 5.

36) Vztahuje se na všechny členy zastupitelstva.

37) Vztahuje se pouze na ty členy zastupitelstva, kteří jsou veřejnými funkcionáři ve smyslu zákona o střetu zájmů, tzn. členy zastupitelstva, kteří jsou pro výkon funkce dlouhodobě uvolněni, a starostu, místostarostu a členy rady, kteří nejsou pro výkon funkce dlouhodobě uvolněni. Neuvolněný místostarosta byl do výčtu veřejných funkcionářů doplněn novelou zákona o střetu zájmů č. 216/2008 Sb. účinnou od 21. 6. 2008.

38) V praxi často vznikají problémy, jaké údaje může obec o členech zastupitelstva sdělovat veřejnosti. Vyjmenované údaje jsou veřejnosti volně dostupné v době konání voleb (jsou uvedeny na hlasovacích lístcích).

39) V některých obcích se uplatňuje institut politických klubů. Roli politických klubů je rovněž možné upravit právě v jednacím řádu.

40) Výbor pro národnostní menšiny se zřizuje v obci, v jejímž územním obvodu žije podle posledního sčítání lidu alespoň 10 % občanů hlásících se k národnosti jiné než české (§ 117 odst. 3 zákona o obcích).

41) Lze stanovit rovněž maximální počet členů.

42) Zákon o obcích výslovně neřeší stanovení okamžiku, od kterého přestává být osoba členem výboru. V praxi se někdy postupuje tak, že zastupitelstvo již při zřizování výboru omezí jeho činnost například na volební období. Pokud tak zastupitelstvo neučiní, doporučujeme stanovit určitá pravidla, která okamžik ukončení členství ve výboru přesně nadefinují.

43) § 118 odst. 2 zákona o obcích ukládá povinnost písemného vyhotovení pouze usnesení výboru, z praktických důvodů se však doporučuje pořizovat z jednání výboru i zápis s uvedenými náležitostmi.

44) Do usnesení výboru má podle § 16 odst. 2 písm. e) zákona o obcích právo nahlížet občan obce, usnesení by proto vždy měla být k dispozici na obecním úřadu.

45) Změny v jednacím řádu lze provést tak, že se s každou úpravou stávající jednací řád zruší a vydá nový, jako vhodnější řešení se nám však jeví provádění úprav formou číslovaných změn (zpravidla nazývaných doplňky, dodatky).